

جمشید مشایخی

در گفتگو با

زاون. قوکاسیان و ویدا مشایخی

گوشه‌ای از تاریخ تئاتر و سینمای ایران

گردآورنده : ویدا مشایخی

انتشارات مرغابی

جمشید مشایخی : در گفتگو با زاون قوکاسیان و ویدا مشایخی

گردآورنده : ویدا مشایخی

ویراستار : شیفته سلطانی

طراحی جلد و صفحه‌آرایی : مانی سلطانی

چاپ اول : زمستان ۱۴۰۰

تیراژ : ۵۰۰ نسخه

ناشر : انتشارات مرغابی

چاپ : ایده پردازان

سرشناسه : مشایخی، جمشید، ۱۳۹۸-۱۳۸۳.
عنوان و نام پدیدآور : جمشید مشایخی : در گفتگو با زاون قوکاسیان و ویدا مشایخی : گوشه‌ای از تاریخ تئاتر و سینمای ایران / گردآورنده ویدا مشایخی؛ ویراستار شیفته سلطانی.
مشخصات نشر : تهران: انتشارات مرغابی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری : ۲۴۰ص : مصور؛ ۵/۱۴×۲۱ س.م.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۰۹-۲۳-۰ : شماره کتابشناسی ملی : ۸۶۹۹۴۵۶
رده بندی کنگره : PN۱۹۹۳/۵ : رده بندی دیویی : ۷۹۱/۴۳۰۹۵۵
شناسه افزوده : مشایخی، ویدا، ۱۳۲۷-، مصاحبه‌گر
شناسه افزوده : قوکاسیان، زاون، ۱۳۲۹-، مصاحبه‌گر



انتشارات مرغابی

فهرست

۵	 مقدمه
۸	 کودکی
۲۱	 نوجوانی
۲۷	 حال و هوای سیاسی
۳۳	 عشق اول و دانشکده افسری
۴۹	 ازدواج
۵۲	 ورود به تئاتر
۶۰	 نقش‌های تئاتری
۷۵	 کارگردان‌های تئاتر
۸۶	 قهر از اداره تئاتر
۹۰	 بزرگان تئاتر
۹۵	 تئاتر کمدی
۱۰۰	 ورود به سینما و فیلم‌ها
۱۱۹	 سریال‌های تلویزیونی
۱۳۵	 دوران انقلاب اسلامی ایران
۱۳۹	 هزارستان و علی حاتمی

۱۴۸	 نقش‌های کوچک و بزرگ
۱۵۶	 اخلاق بازیگری
۱۸۷	 ادبیات و سینما
۱۹۹	 زندگی خصوصی
۲۰۷	 فهرست تئاتر
۲۰۹	 فهرست فیلم
۲۱۶	 فهرست سریال تلویزیونی
۲۱۹	 جایزه‌ها و یادبودها
۲۲۱	 نمایه‌ی نام‌ها
۲۲۷	 عکس‌ها

مقدمه

زاون قوکاسیان (۱۳۹۳-۱۳۲۹) نویسنده، کارگردان، فیلمساز، منتقد سینمایی، مدرس، صاحب‌نظر در مسائل سینمای ایران و جهان بود که در طول زندگی حرفه‌ای خود، عاشقانه تلاش کرد که جوانان مستعد را به سینما معرفی کند.

آغاز دوستی جمشید مشایخی و من با زاون قوکاسیان به سال ۱۳۵۱ باز می‌گردد، زمانی که فیلم چشمه اثر آربی آوانسیان با بازیگری جمشید مشایخی اکران شده بود و او در صدد انتشار کتابی درباره‌ی این فیلم بود.^۱ در شب گفتگوی آنها من نیز شانس حضور داشتم و دوستی ما از همان زمان تا پایان عمر کوتاه او ادامه یافت.

اندیشه‌ی انتشار این کتاب زمانی پا گرفت که قوکاسیان در سال ۱۳۸۷ مصاحبه‌ی مفصلی به مدت ۸ ساعت با جمشید مشایخی انجام داد.^۲ او قصد

^۱ این کتاب با عنوان "درباره‌ی چشمه" در سال ۱۳۵۱ منتشر شد و به‌عنوان نخستین کتاب درباره‌ی یک فیلم سینمایی ایرانی شناخته می‌شود.

^۲ فیلم این گفتگو برای ثبت در بخش تاریخ شفاهی سینمای ایران در موزه سینمای ایران نگهداری می‌شود.

داشت این گفتگو را به صورت کتاب منتشر کند تا گوشه‌ای از تاریخ تئاتر و سینمای ایران را مستند سازد. به همین دلیل دستنویس مصاحبه‌اش را در اختیار من قرار داد و وظیفه‌ی تکمیل آن را به من محول کرد. در سال ۱۳۸۸ از وین به تهران رفتم و موفق شدم تا با جمشید درباره‌ی دوران کودکی، جوانی، ورودش به دنیای بازیگری در تئاتر و گوشه‌هایی از زندگی خصوصی‌اش گفتگو کنم. متن گفتگو را از نوار کاست به روی کاغذ آوردم و همراه با متن مصاحبه‌ی زاون تایپ کردم و نسخه‌ای از آن را در اختیار جمشید مشایخی و زاون قوکاسیان قرار دادم.

هر از گاهی زاون در ایران و من از اتریش پیگیر نظر جمشید مشایخی درباره‌ی انتشار آن می‌شدیم ولی او زیر بار نمی‌رفت و می‌گفت "من کی هستم وقتی اساتیدی در ایران زندگی می‌کنند که بسیار از من فرهیخته‌ترند، چرا باید در باره‌ی من کتابی منتشر شود؟".

سال‌ها متن مصاحبه در فایل من باقی ماند. زاون قوکاسیان در سال ۱۳۹۳ با زندگی وداع گفت و من در دو سال آخر زندگی جمشید چهار بار به ایران سفر کردم. سه بار در بیمارستان بر بالینش نشستم که زمان مناسبی نبود تا با او در باره‌ی چاپ این مصاحبه صحبت کنم و بار چهارم در مراسم پروازش شرکت داشتم. (۱۳۹۸)

چندی پیش که سرانجام شرایط چاپ و انتشار کتاب فراهم شد، چندین ماه صرف بازخوانی و تنظیم مجدد متن، گردآوری عکس و تهیه‌ی فهرست کامل از آثار جمشید شد. برای تصاویر تئاتر از شاهین، پسر جعفر والی کمک گرفته‌ام.